

Vooraf

Tijdens de ALV van 8 april 2014 gaat de secretaris in de jaarrede kort in op de oorzaken van de situatie waarin **onze** vereniging, de LVGO, zich tot nu bevindt. In dit document, het stuk wat nu dus voor u ligt, richten we onze blik op de **toekomst** van de LVGO.

We vinden nog steeds dat de LVGO **bestaansrecht** heeft. Wij staan daar niet alleen in. Uit de resultaten van de eind vorig jaar gehouden ledenenquête valt af te leiden dat onze leden dat in grote meerderheid ook zo zien. Daaruit menen wij te kunnen concluderen dat wij ons dus gesteund mogen weten door onze eigen achterban.

Ook uit de wereld buiten de LVGO horen wij die geluiden. We hebben in het afgelopen jaar veelvuldig contacten gelegd met organisaties (welke dat zijn leest u verderop in dit stuk) waar wij in mindere of meerdere mate mee willen gaan samenwerken. We krijgen ook aanmoedigingen als "*Doorgaan, niet het hoofd in de schoot of de handdoek in de ring...*" of "*Het maatschappelijk belang van jullie woonvorm is evident*".

Uit bedoelde gesprekken, contacten en ook eigen conclusies wordt duidelijk dat, als we door willen gaan, we dat **nu** moeten doen. We moeten gebruik maken van het momentum wat er nu duidelijk is. Alleen dan maken we een goede kans op succes.

In de afgelopen driekwart jaar zijn we druk geweest met bedenken hoe wij door kunnen (en moeten). In dit beleids- en activiteitenplan voor de komende drie jaar leggen wij u voor hoe die plannen eruit zien. Wij hopen op uw steun en instemming en, zo nodig, uw mandaat.

Doelstellingen en missie

De doelstellingen van de LVGO met de daarbij behorende in onze statuten omschreven middelen blijven volledig overeind. Het gaat nog steeds om het (met alle wettelijk geoorloofde middelen) bevorderen, ondersteunen en behartigen van de belangen van het gemeenschappelijk wonen van ouderen. Dit in de meest ruime zin.

Hoewel de LVGO géén zorginstelling is (en dat ook niet wil worden) verandert, onder invloed van inmiddels bekend veronderstelde maatschappelijke ontwikkelingen, de **focus** en verschuiven er **accenten**.

De **focus** die wij bedoelen betreft de factor 'zorg' die óók voor mensen die zelfstandig in een woongroep wonen steeds prominenter wordt. De stijgende gemiddelde leeftijd van bewoners in de woongroepen en het feit dat doorstroming naar zorginstellingen steeds minder vanzelfsprekend wordt maken dat we daar ook in woongroepen meer en meer mee te maken krijgen. We gaan ons dus wel degelijk ook met 'zorg' bemoeien, niet als zorginstelling, maar als **belangenbehartiger**.

Daarnaast wordt meer en meer duidelijk dat het voor veel ouderen langzamerhand niet meer mogelijk is zelfstandig te blijven wonen, tenzij in een verband (zoals bijv. een woongroep is). Alleen dáár kan sprake zijn van de noodzakelijker wordende vormen van onderlinge zorg en ondersteuning, die niet langer van overheidswege worden verstrekt.

De **accenten** die verschuiven hebben te maken met de doelstelling (uit de statuten) “het bevorderen van het gemeenschappelijk wonen van ouderen”. Dat betreft om te beginnen het ondersteunen van initiatiefgroepen. De ontwikkeling van nieuwe initiatiefgroepen gaat steeds moeizamer. Met name initiatiefgroepen die iets van de grond willen krijgen in de (sociale) huursector lopen tegen een veelheid aan belemmeringen aan. Tot dusver nam de LVGO, als het gaat om begeleiding van initiatiefgroepen steeds een wat afwachtende positie in en reageerden we pas als zich al bestaande initiatiefgroepen meldden. Dat gaat veranderen. Zie de uitgewerkte beleidsvoornemens hierna (paragraaf 5).

Een ander accent is afgeleid van de doelstelling van de LVGO, namelijk dat onze woonvorm in beginsel **toegankelijk moet zijn voor iedereen**, ongeacht inkomen, vermogen of wat voor persoonlijke omstandigheid dan ook. Dit beginsel wordt in de afgelopen paar jaar steeds meer geweld aangedaan. Woongroepen zien zich meer en meer gedwongen om potentiële groepsleden (mede) te moeten selecteren op basis van inkomen. Dat is vandaag de dag eerder regel dan uitzondering. Dat is niet bevorderlijk voor (het streven naar) een heterogene samenstelling van een woongroep, iets wat een belangrijke voorwaarde is voor het welslagen ervan. Een ander probleem waar de wonende woongroepen steeds vaker mee geconfronteerd worden heeft te maken met de almaar stijgende huren en de regels rond de inkomensgrenzen. Veel van deze zaken willen we actiever aanpakken, ook richting de politiek, o.a. via samenwerking met andere organisaties, waaronder de Woonbond (zie daarover paragraaf 1).

Beleidsvoornemens

Deze voornemens zijn ruwweg onder te verdelen in de volgende vijf beleidsterreinen:

1. Vergroten van het draagvlak van de LVGO (extern)
2. Zoeken naar nieuwe financieringsbronnen
3. Vergroten van betrokkenheid van de leden (intern)
4. Daadkracht organisatie en bestuur
5. Actief stimuleren nieuwe woongroepen (initiatiefgroepen)

1. Vergroten van het draagvlak van de LVGO (extern)

Samenwerking met verwante organisaties is een voor de hand liggend instrument bij het vergroten, of, nog beter, verbreden van ons draagvlak.

Zorg

De overheid heeft een beleidslijn uitgezet die beoogt dat we zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Zelfstandig wonen doen we op verschillende manieren. In een woongroep wonen is één van die manieren. Zoals in het hoofdstukje **Doelstellingen en missie** staat beschreven wordt binnen het gemeenschappelijk wonen van **ouderen** de factor ‘zorg’ steeds belangrijker. Met het oog op de toenemende gemiddelde leeftijd valt het logischerwijs te verwachten dat ook wanneer men zelfstandig woont een toenemende zorgbehoefte gaat ontstaan. Ja, zelfs al aan het ontstaan is. Immers, ‘doorstroming’ naar verzorgingshuizen wordt, met het oog op de veranderingen in de AWBZ, steeds minder vanzelfsprekend, of zelfs helemaal onmogelijk.

Als gezegd is samenwerking belangrijk. Maar met welke organisaties? Een voor de hand liggende keuze lijkt de FGW (Federatie Gemeenschappelijk Wonen). Daar maakt de LVGO immers al deel van uit. Maar de FGW

bestaat naast de LVGO alleen nog maar uit de LVCW (Landelijke Vereniging Centraal Wonen). Naar onze mening is het draagvlak van slechts twee verenigingen om een Federatie te vormen veel te smal.

Daar komt bij dat de LVGO van mening is dat de doelstellingen van LVGO en LVCW meer en meer uiteen gaan lopen; met name het accent op de combinatie wonen en zorg die nu bij de LVGO op de voorgrond staat wijkt af van hetgeen bij de LVCW belangrijk is.

Daarmee is in feite de basis voor het vormen van een federatie tussen deze twee organisaties weggefallen. Daarnaast is duidelijk dat de FGW al geruime tijd feitelijk niet meer functioneert; er is geen bestuur, geen financiële verantwoording, er wordt niet voldaan aan de vereisten in de eigen statuten, de FGW bestaat eigenlijk alleen nog maar op papier en in de vorm van een website.

De LVGO is kortom van mening dat het geen zin heeft de FGW te laten voortbestaan, en wil daar in elk geval geen energie (en geld) meer in steken. Het proces van ontvlechting en mogelijk opheffing van de FGW is inmiddels in gang gezet.

Gezien de al wat langer bestaande goede contacten ligt een samenwerkingsverband met de **Stichting Thuis in Welzijn** veel meer voor de hand, ook al omdat de aspecten 'wonen' en 'zorg' daar volgens ons harmonisch in elkaar overgaan. Die Stichting is de ontwikkelaar van (o.a.) de 'Thuishuisprojecten' voor alleenstaande ouderen. Dat zijn kleinschalige groepen die in zeker opzicht enigszins zijn te vergelijken met woongroepen. Thuis in Welzijn werkt vanuit de passie om eenzaamheid onder ouderen te bestrijden. Die passie die door Jan Ruyten, de initiator van deze woonvorm, wordt omschreven met zijn gezegde "*laat niemand in eenzaamheid sterven...*". Wat zorg en begeleiding aangaat worden de projecten gedreven door vrijwilligers met ondersteuning van professionals. De basisfilosofie bij Thuishuisprojecten (en trouwens ook bij andere projecten van de Stichting Thuis in Welzijn) is "professionals dienen vrijwilligers te ondersteunen" (een filosofie overigens die ons zeer aanspreekt).

Bedoelde samenwerking is ontwikkeld vanuit een overlegtraject waar we daadwerkelijk in de herfst van het vorig jaar mee zijn begonnen. Vanwege de plaats waar we overlegden heeft dit overleg de naam "Woerdens Overleg" meegekregen. Behalve twee bestuursleden van de LVGO, vertegenwoordigers van de Stichting Thuis in Welzijn en PasAan-Mantelzorgwoningen, zaten in het overleg ook vertegenwoordigers van andere organisaties. We noemen:

- Woningbouwvereniging Gelderland (WBVG),
- Wesp Woongroepen,
- ActiveAge,
- Netwerk Groen Wonen, LaCoTa, KESconsult,
- Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen en Zorg,
- Walenberg en Van Os communicatie.

Het "Woerdens Overleg" is nu in een volgende fase gekomen, waarbij we op twee sporen verder gaan. Voor het gemak onderscheiden we met die sporen de "**Doeners**" en de "**Netwerkers**" (waarmee we uiteraard niet willen suggereren dat de "Netwerkers" niks doen...). Onder het motto '*in (te) veel praten kun je niet wonen*' en omdat die momenteel de meeste haast hebben beginnen we met de "**Doeners**":

- a. De Stichting Thuis in Welzijn wil in een hogere versnelling doorgaan met het ontwikkelen van nieuwe Thuishuisprojecten. Daar is, gezien de toenemende paniek bij kwetsbare ouderen grote behoefte aan.
- b. De LVGO gaat onder eigen beheer (wel met support van professionals) nieuwe initiatiefgroepen ontwikkelen om enerzijds 'witte plekken' op de LVGO kaart in te vullen en anderzijds een hefboomeffect te creëren wat bedoeld is om duidelijk te krijgen dat veel van de belemmeringen op andere, innovatieve

manieren zijn te omzeilen (hoe we dat praktisch willen gaan aanpakken staat iets uitgebreider beschreven in paragraaf 5 van dit document).

- c. Thuis in Welzijn en LVGO gaan samen, met het oog op financiering, een onafhankelijk **maatschappelijk rendementsonderzoek** laten doen. Dat is nuttig, zeker in deze tijd. Maatschappelijk rendement is een noodzakelijke zekerheid bij het overtuigen van beleidsmakers en (potentiële) financiers. Dat is niet gratis, maar daar zijn, naar verluid, wel fondsen voor te vinden.
- d. Elke samenwerkingspartner gaat zijn eigen 'daadkrachtproject' formuleren. Verder moet ook nog bezien worden welke organisatievorm uiteindelijk het meest effectief is voor deze samenwerking. Het zou goed kunnen dat ook beleidsmakers en potentiële financiers daar hun zegje over willen doen.

Naast (en parallel aan) de Doeners zijn de "**Netwerkers**" al een heel eind gevorderd met de ontwikkeling van het Actie- en Kennisnetwerk "**Het Nieuwe Wonen 55+**". Dat netwerk bestaat uit organisaties, ondernemers en professionals op het gebied van wonen, zorg, welzijn en maatschappelijk ondernemen die hun kennis van kleinschalige woon-concepten van ouderen aanbieden aan een ieder die actief wil bijdragen aan de ontwikkeling en innovatie op het gebied van gemeenschappelijk wonen.

Wij, de samenwerkingspartners, kunnen straks hopelijk putten uit een scala aan 'producten' en activiteiten die het netwerk gaat ontwikkelen. Een kleine greep:

- Folders en factsheets met aansprekende voorbeelden van gemeenschappelijk wonen voor het Nieuwe Ouder worden uit binnen- en buitenland
- Vraagbaak / kennisbank en netwerkvorming voor startende en bestaande woongemeenschappen
- Landelijke en regionale studiedagen / themabijeenkomsten / werkconferenties / excursies naar geslaagde wooninitiatieven
- Leergang Woondromen 55+, basiscursus voor (toekomstige) begeleiders, professionals (maar liefst ook vrijwilligers) van wooninitiatieven
- Trainingen en adviestrajecten rond specifieke woonvormen (woongroepen van senioren. Thuishuizen, kangoeroewoningen etc.).

De ontwikkeling van de leergang Woondromen is al in gang gezet en binnenkort gaat een (daar veel op lijkende) pilot van start die is ontwikkeld in opdracht van Stichting RC Het Maagdenhuis uit Amsterdam. Laatstgenoemde Stichting heeft overigens ook een grote rol gespeeld bij het tot stand komen van de zeer binnenkort op te richten "**Stichting Woonsaem**", een stichting die zich bezighoudt met het faciliteren en begeleiden van woongroepen voor oudere migranten. De LVGO heeft daar ook een verbinding mee; onze secretaris is daar straks ook bestuurslid van.

Wonen

Een andere belangrijke samenwerkingspartner waar we mee in gesprek zijn is de **Woonbond**. Wij hebben daar kortgeleden een goed gesprek gehad met belangenbehartigers. Er zijn al wat afspraken gemaakt over onderling uitwisselen van kennis, en daar komt nog een vervolg op. De Woonbond heeft veel ervaring op lobby-gebied en ze kennen de weg in 'Den Haag'... Wij (de LVGO) zijn daar nog niet uitgepraat over huren, wonen en zorg, en de Woonbond is ook op dat punt een nuttig contact.

2. Zoeken naar nieuwe financieringsbronnen

Degenen die ons financieel jaaroverzicht hebben ontvangen weten dat onze begroting weinig ruimte biedt. Sterker nog, als daar geen verandering in komt is het slecht gesteld met de "toekomstbestendigheid" van de LVGO. Samenwerking en verbreding van ons draagvlak is daarom óók met het oog op potentiële financieringsbronnen ronduit een 'must'.

Maatschappelijk rendement, mits aantoonbaar (zie ook paragraaf 1, punt c.), geeft handvatten voor financiële ondersteuning door instanties en organisaties die het meest baat hebben bij dat rendement. Voorbeeld: grote besparingen in zorgkosten kunnen een ingang zijn om geld los te krijgen bij zorgverzekeraars.

Ook bestaan er op verschillende plaatsen 'potjes' voor projecten die het kenmerk 'innovatief' hebben. We zullen moeten zorgen dat onze plannen, al dan niet samen met anderen, aan dat kenmerk voldoen om zodoende ook op die potjes aanspraak te kunnen maken.

Kortom, als we onze plannen uit kunnen voeren zien we zeker openingen naar financieringsbronnen. Dat zal overigens wel moeten, want een aantal belangrijke onderdelen van onze plannen kosten beslist ook geld.

Overigens denken we dat we, naast 'externe' financieringsbronnen, ook extra eigen inkomen moeten kunnen genereren. Wijzer Wonen zou bijvoorbeeld een mooie bron kunnen zijn. We streven naar inhoudelijk kwalitatieve verbetering waardoor het blad gaandeweg ook interessant zou kunnen worden voor 'externe' (betalende) abonnees. Ook gaan we weer mogelijkheden voor adverteerders bieden. Het ideaal is dat op een redelijke termijn Wijzer Wonen zichzelf zou moeten kunnen bedruipen.

Een andere mogelijkheid is, zeker ook in samenwerking met andere organisaties, het organiseren van congressen en conferenties die geld kunnen opleveren.

3. Vergroten van de betrokkenheid van de leden (intern)

Veel woongroepen hebben problemen met het in stand houden van een goed functionerend bestuur. Wij, de LVGO, rekenen het tot onze taak om, waar nodig, de groepen daarbij te ondersteunen. Dat geldt niet alleen beginnende groepen maar zeker ook bestaande groepen.

Op dat onderwerp kunnen training en actieve support het verschil maken. Daarbij zullen we gebruik gaan maken van de expertise van het op blz. 4 besproken Actie- en kennisnetwerk. Het ontwikkelen van trainingen, studiedagen en werkconferenties met onderwerpen als 'leren besturen' en/of 'leren vergaderen', 'empowerment' en dergelijke is precies een van die zaken waar het kennisnetwerk voor geknipt is.

Ons ledenblad (Wijzer Wonen) en de LVGO website gaan een rol vervullen bij stimuleren van betrokkenheid en communicatie. We moeten er aan werken om het besef te doen doordringen dat communicatie geen eenrichtingverkeer inhoudt, bijvoorbeeld van bestuur naar leden. Andersom moet óók. Van leden naar bestuur en tussen leden onderling is minstens zo noodzakelijk. Kortom, het hebben van een goede communicatiestructuur is van groot belang voor een vereniging als de LVGO.

4. Daadkracht organisatie en bestuur

Helaas is, nog steeds, het bestuur te klein. Dat is momenteel gewoon een gegeven. Wij hebben nog steeds een paar extra bestuursleden nodig: capabel, daadkrachtig en actief. Het zoeken daarnaar gaat onverminderd door.

We blijven ook op zoek naar een representatieve voorzitter (zie ook de advertentietekst die al een paar keer op de achterkant van Wijzer Wonen heeft gestaan!)

Samenwerking met andere organisaties biedt wellicht nieuwe mogelijkheden om uiteindelijk tot een functioneel kantoor te komen; een verenigingsbureau. Daarbij hoort ook het zoeken naar financiering van een professionele, betaalde (bureau)ondersteuner / stafmedewerker.

5. Actief stimuleren nieuwe woongroepen (initiatiefgroepen)

Wanneer we onze eerder geformuleerde doelstelling op dit punt willen waarmaken is actie geboden. Dat moet echt, en wel op korte termijn! Een ontwikkeltraject van een gemiddelde initiatiefgroep duurt de laatste jaren veel te lang. Tien jaar of meer is tegenwoordig geen uitzondering. Dat is echt veel te lang. En het legt een zware claim op de enthousiastelingen van het eerste uur, de pioniers. Het is dan ook niet zo vreemd dat in veel al lang bezig zijnde initiatiefgroepen het aantal tussentijdse afhakers groot is.

Wij vinden dat het anders moet, en ook anders kan. Wij vinden dat een vereniging als de onze, met in haar doelstellingen nota bene "het bevorderen en ondersteunen van het gemeenschappelijk wonen van ouderen", niet aan de zijlijn kan blijven toekijken. Dat vraagt dus om actie. Actie die ook zichtbaar is, niet bescheiden, op de achtergrond, maar met nadruk, in de publiciteit, op de voorgrond. Vereist daarvoor zijn ideeën, menskracht en geld.

Ideeën

We gaan de boer op. We zoeken een regio waar de behoefte aan gemeenschappelijk wonen projecten van ouderen groter is dan het aanbod. We zoeken dus een witte vlek op de LVGO kaart.

Om aan potentieel belangstellenden te komen zouden we wel eens heel goed kunnen putten uit ons bestand met individuele leden die (nog) niet in een groep wonen. Leden van wie mag worden aangenomen dat een deel daarvan op enig moment een woongroep zoekt.

Ook gaan we de LVGO website inzetten om te komen tot een soort van 'belangstellingsregistratie' voor mensen die voornemens zijn om in de toekomst in een woongemeenschap van ouderen te gaan wonen. Op die (en op eerder genoemde) manier kunnen we vrij eenvoudig ontdekken in welke regio's mensen willen gaan wonen.

In betreffende regio of gemeente starten we een "pilotproject". de LVGO zet een woongroep op, in overleg met de lokale overheid, corporatie(s), financieringsbronnen, en media. Zodra de grondslagen gelegd zijn zoeken we daar mensen bij, die zich gaan richten op het proces van groepsvorming, op participatie in het proces van totstandkoming van het groepsgebouw, op samenwerkingsmogelijkheden met lokale zorgaanbieders, op het maken van de gewenste combinatie van wonen en zorg. Zwaartepunt zal liggen bij woningen in de sociale sector. Zodra mogelijk dragen we het project over aan de groep.

Dit proces moet op papier worden vastgelegd, zodat anderen eruit kunnen putten en het eenvoudig (zonder daarbij essentiële processtappen over het hoofd te zien) door anderen kan worden herhaald.

Overigens werden we in het recente verleden al benaderd door instanties en organisaties met (meestal) beschikking over grond en/of gebouwen waar volgens zeggen prima een woongroep voor ouderen zou kunnen worden ontwikkeld. Het enige waar wij dan nog voor hoeven te zorgen is een groep. Daar gingen we tot dusver niet op in omdat wij vonden dat er eerst een groep moet zijn. Dat is nu veranderd. Wij willen daar nu wel op in gaan en zelf op de eerder aangeduide manier actief aan de gang gaan met het opzetten van de LVGO woongroep.

Menskracht

Natuurlijk kunnen we dat niet realiseren alleen vanuit het bestuur. Actieve participatie van ook de leden is noodzakelijk. Daarom willen we, zodra er ergens een pilotproject van de grond lijkt te komen, de bestaande woongroepen in de buurt daarvan benaderen voor enkele enthousiaste vrijwilligers, die samen met het bestuur en evt. externe professionals de start van zo'n project gaan neerzetten.

Onze leden gaan dus meedoen, maar kortdurend en alleen voor één project, en dan is het klaar.

Geld

Per project zullen we op zoek moeten gaan naar financiële middelen. De overheid stimuleert hier en daar zulke initiatieven, maatschappelijke organisaties zullen worden benaderd, en wellicht willen ook wooncorporaties een duit in het zakje doen. Maar de nadruk zal liggen op projecten in de sfeer van sociale huur, zodat de aanloopkosten niet groot zullen hoeven zijn.

Tot slot

We verkeren nu in zwaar weer, dat is duidelijk.

Het zelfstandig kunnen blijven wonen van ouderen staat onder druk, de continuïteit van woongroepen wordt bedreigd door allerlei regelgeving, de kansen voor het starten van een nieuwe woongroep nemen drastisch af, en financiële middelen en mogelijkheden worden steeds schaarser.

Tegelijk kunnen we dit beschouwen als een uitdaging.

Een uitdaging om toch, juist nu, met volle kracht in te zetten op onze kerntaak: ***de behartiging van de belangen van het gemeenschappelijk wonen van ouderen.***

En die uitdaging gaan we aan, met alle beschikbare middelen en mogelijkheden!

In het bovenstaande zijn daarvoor de contouren uiteengezet. Veel daarvan is nieuw, en veel is nog niet tot in detail uitgewerkt. Maar de grote lijn is helder: we gaan ervoor! En wel met ons allen samen; mét uw inzet erbij gaan we dit aan.

Want alleen samen maken we een kans, en maken we deze kans waar!

April 2014
Het bestuur van de LVGO